

Vlaams
Parlement

vergadering **C62**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 10 november 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de bedeling van de lerarenkaart – 241 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de uitwerking van de waarborgregeling in het M-decreet – 418 (2016-2017)	4
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de opleiding diergeneeskunde – 255 (2016-2017)	6
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de doorlichting van de rechtenopleiding aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB) – 261 (2016-2017)	9
VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de daling van het aantal studenten in de lerarenopleidingen – 304 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de dalende inschrijvingscijfers voor lerarenopleidingen – 322 (2016-2017)	14

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de bedeling van de lerarenkaart – 241 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, we hebben dit probleempje al eens ter sprake gebracht net voor het reces. Het betreft de lerarenkaart, die per post wordt opgestuurd voor mensen die Klasse via de post krijgen. Ze waren daar per post voor uitgenodigd. Daarom hadden we toen gevraagd waarom ze op dat moment die lerarenkaart niet hadden ontvangen. Dat was toch het meest eenvoudige. Wie Klasse niet via de post krijgt en geen abonnement heeft genomen, wordt aangeraden om de lerarenkaart in de bibliotheek op te halen daar waar hij werkzaam is. Mijn vraag was of er geen eenvoudigere formules waren. Minister, ik had begrepen dat u daar ook over wou nadenken. Ondertussen, want mijn vraag is een maand oud, heb ik wel in Klasse gelezen dat men het systeem van vorig jaar behoudt, dat nieuwe leerkrachten het eenmaal per post opgestuurd krijgen. De verdere details staan daar ook allemaal bij, maar die onthoud ik u nu.

Minister, mijn vraag is heel eenvoudig: hoeveel lerarenkaarten van 2016 werden niet opgehaald? Kan men in de toekomst het systeem toch niet aanpassen? Is een elektronische lerarenkaart niet het allereenvoudigste?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: In de bibliotheken werd 57 procent van de lerarenkaarten opgehaald. De abonnees van Klasse kregen de lerarenkaart samen met het magazine thuis opgestuurd. Dit was het eerste jaar van de nieuwe wijze van bedeling, dus bij Klasse is men wel blij met dat percentage. Men is nu al gestart met het informeren van leraren over hoe ze hun lerarenkaart voor 2017 kunnen verkrijgen.

In 2017 gebeurt dit op twee manieren. Men kan de kaart afhalen in de bibliotheek van zijn gemeente vanaf eind december 2016 of men kan abonnee worden van Klasse, en dan krijgt men de kaart thuis opgestuurd. Daar is over gecommuniceerd via alle communicatiekanalen. In 2016 wordt er geen aparte brief over Klasse meer verstuurd. Dat is wel gebeurd in 2015, met het laatste Klasse Magazine.

Ik geef nog eventjes de vergelijking van de kostprijzen mee. Voor de druk en de verdeling van de lerarenkaart via de bibliotheken is in 55.000 euro voorzien. De verzending van de lerarenkaart naar de abonnees van Klasse Magazine geeft geen meerkosten. Als we die volledig via de scholen zouden verdelen, kost dat bijna het dubbele. Een rechtstreekse verzending per post zou 200.00 euro kosten. Dat is budgettair niet wenselijk.

U vroeg ten slotte waarom men dat niet digitaal kan maken. Dat is voor mij een zeer evidente vraag. Ik vind dat ook. Ik weet dat men de lerarenkaarten in de bibliotheken heeft gelegd, omdat de leraar dan in de bibliotheek komt. Ik vind dat op zich niet verkeerd, maar ik zal zeker bekijken of het niet mogelijk is om dat te digitaliseren. Mij lijkt dat een zeer gerechtvaardigde vraag.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, het laatste deel van het antwoord dat u hebt gegeven op mijn vraag, is voor mij de evidentie zelve. Ik hoop dat dit volgend jaar op deze wijze gebeurt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de uitwerking van de waarborgregeling in het M-decreet – 418 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Voorzitter, minister, door het decreet van 21 maart 2014 betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften keren een aantal kinderen uit het buitengewoon onderwijs terug naar het gewoon onderwijs. Dat is het M-decreet, dat we goed kennen. Daarnaast stelt men ook een verminderde uitstroom van het gewoon onderwijs naar het buitengewoon onderwijs vast.

Om de effecten van die verschuivingen op te vangen, voorziet het M-decreet in een waarborgregeling, die ervoor zorgt dat de omkadering en expertise uit het buitengewoon onderwijs niet verloren gaan. Die wordt ingezet voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften die zowel in het gewoon als in het buitengewoon onderwijs les volgen.

Voor de omkadering is er in het basisonderwijs reeds twee schooljaren, namelijk 2015-2016 en 2016-2017, een (pre)waarborg. In het secundair onderwijs is dat één schooljaar, namelijk dit schooljaar.

Wat de werkingsmiddelen betreft, werd op woensdag 6 juli 2016 een voorstel van decreet goedgekeurd dat de verschuiving van de werkingsmiddelen regelt, zodat er extra middelen zijn om leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften te ondersteunen.

Minister, hoe gebeurt de overheveling van die werkingsmiddelen concreet? Is dat al gebeurd of is er nog sprake van een timing? Hoe gebeurt de verdeling van de werkingsmiddelen over gewoon en buitengewoon onderwijs? Ik veronderstel immers dat ook een deel nog nodig is in het buitengewoon onderwijs zelf, dat niet alles integraal naar het gewoon onderwijs kan gaan. Op welke manier wilt u garanderen dat de middelen ook daadwerkelijk bij de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften terechtkomen, dus bij de kinderen zelf? Welke maatregelen wilt u nemen om de scholen en leerlingen te ondersteunen die niet in aanmerking komen voor die extra werkingsmiddelen via de waarborgregeling?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het parlement heeft aan de Vlaamse Regering gevraagd om de procedure te bepalen voor de berekening van het budget dat beschikbaar is voor de verdeling van de enveloppe over het buitengewoon onderwijs enerzijds en de speciale onderwijsleermiddelen in het gewoon onderwijs anderzijds. Onze administratie is nu aan een ontwerp van besluit aan het werken dat beide aspecten zal regelen. Omdat decretaal is bepaald dat rekening moet worden gehouden met de demografie, gaat het hier over een berekende enveloppe. In de middelen daarvoor moet bij de budgetcontrole worden voorzien op de begroting 2017.

De scholen voor buitengewoon onderwijs ontvingen voor de schooljaren 2015-2016 en 2016-2017 de werkingsmiddelen die gekoppeld zijn aan de reële leerlingenaantallen. Die berekende enveloppe zal, zoals is bepaald in het decreet, dus worden verdeeld over twee groepen. Ten eerste zijn er de scholen voor buitengewoon onderwijs die deelnemen aan de (pre)waarborgregeling. De middelen zullen dienen

om de kosten verbonden aan het inzetten van personeelsleden van het buitengewoon onderwijs als ondersteuners in het gewoon onderwijs te financieren. Zij blijven echter in het buitengewoon onderwijs. Ten tweede zullen een aantal middelen worden toegevoegd aan het budget van de speciale onderwijsleermiddelen, waardoor dit ter beschikking komt van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in het gewoon onderwijs. Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in het gewoon onderwijs komen ook daar in aanmerking voor werkingsmiddelen.

De criteria die voor die verdeling tussen buitengewoon onderwijs enerzijds en speciale onderwijsleermiddelen anderzijds worden gehanteerd, zijn nog het voorwerp van onderzoek. De uitbetaling wordt voorzien na de budgetcontrole, omdat we dan een zicht hebben op de effectieve aantallen.

Hoe gaan we scholen ondersteunen die niet in aanmerking komen voor extra werkingsmiddelen via de waarborg? De middelen voor zorg- en leerlingenbegeleiding, de ondersteuning in het kader van het geïntegreerd onderwijs (gon) die nog altijd ter beschikking is, de ondersteuning door de competentiebegeleiders en de prioritaire nascholing rond het M-decreet zijn maatregelen die scholen kunnen aanspreken als ze geen ondersteuning krijgen in het kader van de waarborgregeling. U weet dat alle nascholingsmiddelen prioritair zijn ingezet gedurende twee jaar met betrekking tot het M-decreet. Daar kunnen en moeten scholen een beroep op doen.

De ondersteuning wordt dit schooljaar echter sowieso al een pak breder in vergelijking met vorig jaar, omdat er uiteraard meer verschuiving is. Er is altijd veel commotie over het M-decreet, maar men moet ook wel bereid zijn om te kijken naar wat wordt aangeboden. Ook de koepels hebben hun middelen specifiek daarvoor ingezet. Men moet dat gebruiken om competenties te versterken.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik vroeg dat omdat scholen daar wel wat mee zitten. Er zijn inderdaad scholen die nog niet van die waarborg kunnen gebruikmaken. Gon was er natuurlijk altijd al. Dat is niet nieuw. Die extra ondersteuning van die competentiebegeleiders is inderdaad vaak ook wel leerkrachtgericht, schoolgericht. Er zijn wel een aantal hiaten. Ik hoor heel veel positieve geluiden over die prewaarborg en de scholen die daar dan van kunnen gebruikmaken. Ik hoop echter toch ook wel dat die waarborg in de toekomst zou kunnen worden uitgebreid naar alle scholen. Ik verwijs naar het concrete voorbeeld van de Onderwijskoepel van Steden en Gemeenten (OVSG). Die hebben besloten hun waarborg in te zetten op één school, zodat elke scholengemeenschap een waarborger heeft. In de concrete situatie van de gemeentelijke scholen die bij ons in de scholengemeenschap zitten, wil dat zeggen dat één school van de zes die waarborg krijgt. De andere scholen kunnen daar dan wel dingen van opsteken omdat een en ander wordt doorgezegd, maar ze hebben natuurlijk zelf die ondersteuning niet in hun school.

Daarom lijkt het me belangrijk om te bekijken hoe we die waarborg die blijkbaar wel geapprecieerd wordt, een soort van continuüm en uitbreiding kunnen geven. De specifieke onderwijsbehoeften in de gewone scholen zullen blijven stijgen, maar er kunnen natuurlijk geen mensen blijven bijkomen. We moeten nagaan hoe we die waarborg in de toekomst nog verder kunnen uitbreiden.

Kathleen Helsen (CD&V): In het Antwerpse hebben verschillende scholen hun mankracht en middelen gebundeld en een werking georganiseerd waardoor die middelen en mankracht ter beschikking staan van alle scholen. Dat is een mooi model, het wijkt af van wat de koepel als model heeft voorgesteld, maar het heeft wel het grote voordeel dat die scholen vraaggericht werken, inspelen op vragen van leerkrachten en scholen en heel specifiek alle disciplines en krachten bundelen om in teamverband te kijken hoe ze leerkrachten kunnen ondersteunen en aan kennisdeling kunnen doen. Met beperkte middelen en mankracht organiseren deze

scholen enorm veel. Zij hebben het afgelopen schooljaar negentig vragen van verschillende leerkrachten beantwoord. Zij hebben dat laten opvolgen en evalueren door een hogeschool en die evaluatie levert heel interessant materiaal op.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik zal rekening houden met uw bezorgdheden, mevrouw Krekels.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Voorzitter, u zegt dat verschillende scholen de krachten hebben gebundeld. Het zou goed zijn indien die waarborg opnieuw netoverschrijdend zou worden zodat het gemakkelijker wordt voor scholen die geografisch dichter bij elkaar liggen maar niet van eenzelfde net zijn, om gebruik te maken van die expertise.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de opleiding diergeneeskunde – 255 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Na een kleine terugval de voorbije twee academiejaren zit het aantal generatiestudenten voor de opleiding diergeneeskunde opnieuw in de lift. Aan de Universiteit Gent zijn dit jaar 280 studenten gestart, aan de Universiteit Antwerpen 174. Dit geeft een totaal van 454 starters, wat overeenkomt met het aantal starters tijdens het academiejaar 2013-2014.

We hebben de thematiek van het stijgend aantal studenten diergeneeskunde een laatste keer besproken tijdens de commissievergadering van 16 juni 2016. Er is in Vlaanderen een overschot aan dierenartsen, waardoor steeds meer afgestudeerden zich genoodzaakt zien hun beroep uit te oefenen in het buitenland en waardoor in Vlaanderen de onderlinge concurrentie steeds zwaarder wordt.

Minister, u gaf tijdens de commissievergadering aan dat u geen voorstander bent van een bindende toelatingsproef voor deze opleiding, maar dat de opleiding diergeneeskunde wel snel zou moeten aansluiten bij de eerste golf van STEM-toelatingsproeven (Science, Technology, Engineering and Mathematics), zoals die intussen in sommige STEM-richtingen, zoals de ingenieursopleidingen worden toegepast.

Gelet op de hoge kostprijs van deze opleiding voor de maatschappij en op de grote kans dat afgestudeerden later niet de kans zullen krijgen hun droomjob uit te oefenen, lijkt het ons wenselijk dat er zo snel mogelijk in een niet-bindende toelatingsproef voor deze opleiding wordt voorzien. Of zoals professor De Vliegheer, voorzitter van de Nederlandstalige Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen in een vrije tribune schreef: "Een aanpak die ervoor zorgt dat je een vast aantal studenten met hoge slaagkansen en het juiste DNA om als praktijkdierenarts succesvol te zijn (en dat vergt veel meer dan liefde voor dieren), tot de dure opleiding toelaat, is verdedigbaar. Het zorgt ervoor dat belastinggeld efficiënt gebruikt wordt, houdt de kwaliteit van de opleiding op peil, reduceert het aantal studenten dat tijdens de opleiding afvalt en beperkt het aantal jonge dierenartsen dat zijn jeugdroom kapot ziet spatten na afstuderen. Als daarnaast ruimte gelaten wordt voor studenten die via de opleiding diergeneeskunde ook bijvoorbeeld een

wetenschappelijke carrière ambiëren en men de minimale financiële enveloppe van de faculteit diergeneeskunde behoudt, kan eindelijk een oplossing gevonden voor een probleem dat al jaren bestaat. Een slimme contingentering die ervoor zorgt dat een beroepsgroep zich beter in zijn vel voelt, daar zullen de dieergezondheid, het dierenwelzijn en de volksgezondheid direct en indirect wel bij varen.”

Minister, wanneer zal de opleiding diergeneeskunde aansluiten bij de eerste golf van STEM-toelatingsproeven?

Bent u, gezien het feit dat de inschrijvingen op een dergelijk hoog peil gehandhaafd blijven, van mening dat we voor deze opleiding sneller moeten schakelen inzake het aantal startende studenten zonder uitzicht op tewerkstelling?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Er is nog geen timing bekend voor het aansluiten van de opleidingen diergeneeskunde bij de ijkingstoetsen zoals de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) die momenteel ontwikkelt en veralgemeent. We zitten nu in de eerste fase van het project en we verwachten binnenkort het eindrapport.

In die eerste fase lag de focus op de eigenlijke STEM-opleidingen en met name de ingenieursopleidingen. Sommigen pleiten voor een toelatingsproef, maar voor mij is het van belang dat de aandacht binnen de ijkingstoetsen zeker gaat naar de opleiding diergeneeskunde.

Het gaat niet alleen om de kwantiteit. Ook vanuit het perspectief van het studieresultaat zou een ijkingproef op zijn plaats zijn want de opleiding vertoont een vrij hoge drop-out van studenten. Op basis van de cijfers in de Databank Hoger Onderwijs behaalt minder dan de helft van de starters ook effectief het diploma. De uitval is toch wel zeer hoog.

In de commissievergadering van 16 juni hebben we besproken of het al dan niet wenselijk is om een bindende proef in te voeren. Ik heb mijn schema bepaald: zeer snel aansluiten als het kan. Mijnheer Daniëls, daar lopen de gesprekken, als het kan, mee met de eerste cohort. Voorlopig hebben wij ons wat de bindende toelatingsproeven betreft beperkt tot de opleidingen arts, tandarts en de kunsten. Daar zijn geen uitbreidingen bij.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik vind het goed dat u probeert om ze bij de eerste cohort te steken. Er zijn dit jaar weer 454 starters. Elk jaar dat we wachten steken we 400 tot 500 jongeren in die opleiding. Het kan dan wel zijn dat maar de helft slaagt, maar er zijn elk jaar opnieuw 200 studenten die op de arbeidsmarkt komen voor wie er geen enkel perspectief is en waar zeer veel overheidsmiddelen naartoe zijn gegaan. We vragen ons af of we in het secundair onderwijs opleidingen die minder studenten tellen en die vele malen minder kosten overeind willen houden, maar dit zouden we overeind willen houden.

Minister, ik wil echt nog eens een pleidooi houden. Slechts twee instellingen bieden het aan: Antwerpen en Gent. Bij beide instellingen hoor ik net hetzelfde. Een grotere consensus heb ik in het hoger onderwijs over sommige thema's nog nooit gehoord. Consensus in het hoger onderwijs is niet altijd gemakkelijk te vinden. Maar er is unisono de vraag of de smeebede – ik weet niet hoe ik het juist moet zeggen – om alstublieft in te grijpen: voor de opleiding, voor de afgestudeerden, voor de studenten, voor de sector.

De eerste cohort en de ijkingproef: ja. Maar, minister, ik vrees een beetje dat het dat niet gaat zijn. We kunnen nog wat afwachten. Maar ik dring erop aan: als

het in de kunsten kan, wat niet met contingentering is zoals bij artsen en tandartsen, waarom doen we het dan hier ook niet?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Ik wil er ook voor pleiten om in te grijpen. Willen we beginnen aan ijkingstoetsen die duidelijk aan de student tonen waar hij of zij staat, dan is dat al een goede zaak. Dat zal al meteen uitwijzen dat veel jongeren een zeer emotionele keuze maken. Ze zien graag dieren, maar dat is niet de meest doordachte keuze. Want als je graag dieren ziet en je moet permanent zorgen voor zieke of gewonde dieren: dat is niet hetzelfde als voor gezonde dieren zorgen. Een teveel aan opgeleide dierenartsen voor kleine huisdieren weegt ook op de lonen en op de kwaliteit van de zorg, maar ook op de kwaliteit van de opleiding. Professoren geven dat niet altijd publiekelijk toe, maar anoniem wel. Mensen uit de sector geven dat ook anoniem toe. Er zijn dierenartsen die zeggen dat ze studenten in opleiding krijgen die zeggen dat ze blij zijn dat ze mogen komen proberen want in de les komen ze er niet toe. Nu kun je wel gaan werken met virtuele practica. Door de technologische vooruitgang ga je misschien beter operaties kunnen simuleren en toch een oefening laten maken door studenten. Maar er zijn studenten die afstuderen zonder bepaalde handelingen te hebben gesteld tijdens de hele opleiding. Dat komt de kwaliteit van de zorg niet ten goede.

Minister, u stelt zelf dat er een hoge drop-out van studenten is. Dat wijst erop dat er veel te veel onvoorbereid aan de studie beginnen. Dat kost ons gigantisch veel. Honderd afgestudeerde dierenartsen per jaar gaan er niet mee aan de slag. Dat is een recurrente kost van 6 miljoen euro per jaar die de Vlaamse overheid te veel uitgeeft.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister en collega's, jullie weten dat ik als voorzitter van de commissie Landbouw bijzonder geïnteresseerd ben in deze problematiek.

Minister, ik ga u vandaag niet zeggen wat u moet doen. Maar ik wil u nog eens een aantal elementen ter overweging meegeven. U moet geen enkele van deze elementen isoleren, u moet ze samen zien.

Kijk op welke wijze in het buitenland de toegang tot de studies geregeld is. Kijk naar de kostprijs van de studies. Weet dat de arbeidsmarkt beperkt is en veeleer afneemt, zeker voor wat betreft de grote huisdieren. Weet dat er uitzonderlijk veel buitenlanders zich inschrijven vanwege de zeer lage inschrijvingsgelden bij ons. Er zijn bijvoorbeeld 30 procent Nederlanders. Ik ben ook bekommerd om de toekomstkansen op de arbeidsmarkt van diegenen die de studies doen, en uiteraard ook om de kwaliteit van de opleiding.

De mensen uit de universiteiten bieden u deze elementen aan. Ik herhaal er hier enkele. Ze geven er nog meer. Ik vind een aantal van deze elementen zeer redelijk. Anderzijds vind ik wel dat als we spreken over redelijkheid, je moeilijk kunt zeggen dat we heel wat minder studenten moeten hebben maar dat we dezelfde financiële middelen moeten behouden. Dat is toch ook een element waarover de universiteiten zelf moeten nadenken, want in welke mate is dit dan correct ten opzichte van alle andere faculteiten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik heb de boodschap begrepen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, dank u dat u de boodschap hebt begrepen. Dan zullen wij samen aan die boodschap werken. Ik kijk ernaar uit.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de doorlichting van de rechtenopleiding aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB)
– 261 (2016-2017)**

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik heb een vraag over wat er gebeurd is in verband met de doorlichting van de rechtenopleiding aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB). Om een opleiding te mogen aanbieden in het hoger onderwijs, moet ze geaccrediteerd worden op basis van een visitatie. De rechtenopleidingen van alle Vlaamse universiteiten werden onlangs doorgelicht door een onafhankelijke commissie. De Vrije Universiteit Brussel ging niet akkoord met één aspect uit hun doorlichting en trok naar de rechter in kort geding, die een dwangsom van 250.000 oplegde als het rapport toch gepubliceerd zou worden. Een uitspraak ten gronde zou later nog volgen.

Er zal nu een andere, mogelijk internationale, instantie worden aangeduid om de opleiding een tweede maal door te lichten. De VUB reageerde reeds op de berichtgeving in de media door te stellen dat de visitatiecommissie te weinig rekening heeft gehouden met de inspanningen die de instelling heeft geleverd op het vlak van de formalisering van de processen voor de evaluaties. De VUB zou verder ook bedreigd hebben om een hiaat binnen het systeem van de visitaties bloot te leggen, die de rechtsgeldigheid van alle visitaties in het gedrang zou brengen.

Voor alle duidelijkheid, het gaat me er niet om dat ik een uitspraak wil over de vraag of dit nu een goede opleiding is niet. Het gaat me wel over de procedure en de dreiging om zaken bloot te leggen en dergelijke meer.

Minister, wanneer wordt er over deze zaak een uitspraak ten gronde verwacht en wat is het gevolg voor de betrokken opleiding intussen? Hoe staat u tegenover het niet publiceren van een uitgevoerde visitatie, al dan niet voorzien van een reactie van de instelling die wijst op eventuele tekortkomingen dan wel van rechtzettingen of actieplannen? Is de beroepsprocedure waarin is voorzien voor dit soort conflicten correct verlopen? Er is immers een beroepsprocedure. Waarom heeft ze niet tot een oplossing geleid? Welke, al dan niet internationale, instantie werd er aangeduid of zal er worden aangeduid om een nieuwe doorlichting uit te voeren? Welke garantie is er dat dit niet tot hetzelfde dispuut leidt? Waar is in de regelgeving bepaald dat via een beroep via de rechter een nieuwe procedure bij een andere instantie kan worden uitgevoerd?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik wil voorafgaandelijk opmerken dat ik betreurt dat een aspect van onderwijskwaliteitszorg, dat eigenlijk gericht moet zijn op een continu verbeterproces, aanleiding geeft tot betwistingen voor de rechtbank. Het staat een beetje haaks op de finaliteit van kwaliteitszorg in het hoger onderwijs, ook al zijn de Vlaamse Regering of ikzelf als minister van Onderwijs totaal niet door die procedures gevat. Toch moet ik hier nu een beetje uitleg geven.

De procedures lopen tussen de VUB en de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR), die daarin zelf een autonome bevoegdheid heeft. De VLUHR staat

in voor de organisatie van de onafhankelijke visitatie. Naast mijn treurnis moet ik ook vaststellen dat iedereen natuurlijk het recht heeft om naar de rechtbank te stappen indien men zich onrechtmatig behandeld voelt.

Momenteel zijn drie procedures hangende: een bij de Raad van State en twee bij de burgerlijke rechtbank. Die twee laatste staan echter 'on hold' zolang de eerste in behandeling is. We moeten het dus vooral hebben over die ene procedure. De procedure voor de Raad van State is een verzoek tot nietigverklaring van het oordeel van de visitatiecommissie over de derde generieke kwaliteitswaarborg, het 'gerealiseerd eindniveau'. Er wordt dus een stuk van de beoordeling betwist. Het verzoek is op 1 april 2016 door de VUB ingediend. De procedurekalender is in handen van de Raad van State zelf. Voor een dergelijk annulatieberoep moet men toch uitgaan van een doorlooptijd van één jaar. Een uitspraak hierover zou enkel betrekking hebben op de visitatie in kwestie. Dat is altijd het geval bij een procedure voor de Raad van State. Die procedure heeft geen algemeen bindende kracht.

De procedures voor de burgerlijke rechtbank betreffen een procedure in kortgeding en een procedure ten gronde om te vermijden dat het betwiste rapport gepubliceerd zou worden omdat de VUB meent dat dit de universiteit onterecht schade zou berokkenen. Beide procedures zijn intussen verwezen 'naar de rol', wat betekent dat beide partijen zijn overeengekomen om ze 'on hold' te plaatsen. In de burgerlijke procedures zijn er dus geen uitspraken.

Binnen de VLUHR is intussen overeengekomen dat de andere universiteiten hun rapporten publiceren op hun eigen website. Dat is noodzakelijk omdat de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) slechts een accreditatiebesluit kan nemen op basis van een openbaar rapport. We moeten oppassen dat er geen andere problemen ontstaan. Aangezien er voor de opleiding rechten van de VUB geen gepubliceerd rapport is, kan de NVAO voor die opleiding geen besluit nemen. Aangezien het accreditatieorgaan vóór het einde van de lopende accreditatietermijn dus niet tot een uitspraak kon komen, is die accreditatietermijn nu administratief met één jaar verlengd, om de jongeren die de opleiding volgen, geen schade te berokkenen.

De VUB verwacht om vóór eind mei 2017 te beschikken over een nieuwe externe beoordeling zodat binnen die termijn alsnog een accreditatieaanvraag kan worden ingediend en de NVAO een besluit kan nemen.

Wat is mijn mening? De Codex Hoger Onderwijs is duidelijk: de NVAO kan pas een accreditatiebesluit nemen op basis van een gepubliceerd visitatierapport met de reactie van de instelling en het antwoord van het evaluatieorgaan en desgevallend ook het besluit van de beroepsinstantie. Ook de Europese standaarden voor kwaliteitsgaranties, de ESG, zijn duidelijk: de visitatierapporten, ook de negatieve, moeten volledig gepubliceerd worden, uiteraard na afronding van de diverse mogelijke beroepsprocedures.

Naast het recht op tegenspraak zijn openbaarheid en transparantie dus cruciaal in ons kwaliteitszorgproces. Van die regels kan niet afgeweken worden. Om uiteindelijk een accreditatie te verwerven, is een openbaar rapport over de opleiding noodzakelijk.

Op de vraag of de beroepsprocedure correct is verlopen, kan ik geen uitspraak doen. Het komt mij ook niet toe om in deze casus hierover een uitspraak te doen. De lopende procedures moeten hierover uitsluitel geven. Uiteraard is het veel beter indien een interne beroepsprocedure leidt tot een oplossing. Indien dat niet kan, is het in een rechtsstaat zo dat de partij die zich benadeeld voelt, zich kan wenden tot de rechterlijke macht.

De externe beoordeling moet worden uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van een EQAR-geregistreerd agentschap (European Quality Assurance Register for Higher Education) voor kwaliteitszorg of een agentschap dat door de NVAO

aan-vaard wordt. Het aangeduide agentschap moet ook werken volgens de Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG). Dat houdt in dat er ook in een beroepsprocedure moet zijn voorzien. De VUB heeft intussen QANU (Quality Assurance Netherlands Universities) aangeduid. Dat is een evaluatiebureau dat onderwijs- en onderzoeksvisitaties aan de Nederlandse universiteiten organiseert en uitvoert. U vindt de website op www.qanu.nl. Het is nu afwachten of dit een rapport zal opleveren op basis waarvan de opleiding haar accreditatieaanvraag kan doen bij de NVAO. Dat is de stand van zaken.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik verbaas me een beetje over uw antwoord. Er zijn reglementen die spreken over de openbaarheid. Alle besluiten en onderliggende rapporten worden bekendgemaakt op de website van de NVAO. Het is een onderliggend rapport. De reglementen zijn bekrachtigd door de Vlaamse Regering. Ik denk dat dit willens nillens boven water zal moeten komen.

Ik vind in de huidige regelgeving niet terug dat na een visitatie en het niet akkoord gaan, er een nieuwe instantie kan worden aangeduid. Ik vraag me af waarop dat is gebaseerd. Als er dan een nieuwe visitatie is, kan ik rechtsgeldig alleen maar vaststellen dat het een niet-rechtsgeldige nieuwe visitatie is die bijgevolg geen waarde heeft. Hoe past dit in de vigerende regelgeving?

De kwestie van hoe we ervoor zullen zorgen dat dit niet opnieuw kan gebeuren, mis ik ook een beetje.

Hoe rechtsgeldig is de nieuwe procedure die is opgestart?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): We hadden het bij de vraag van mevrouw Soens over het artikel in Veto. De berichtgeving over deze visitatie is volgens mij geschreven door iemand die vroeger misschien nog voor Veto heeft geschreven en het niet zo nauw neemt met de volledigheid. Dat is mijn indruk. Op de VUB was men teleurgesteld over de zeer partiële en tendentieuze berichtgeving waardoor ook de heer Daniëls is gealarmeerd.

Het negatieve visitatierapport kan tot gevolg hebben dat de opleiding in een hersteltraject gaat. Dan moet een verbetering worden vastgesteld of men verliest de accreditatie. Om een aantal redenen verzocht de VUB om een hervisitatie, en dan moet de universiteit zich wenden tot de VLUHR. Er zijn zaken besproken en er is een akkoord bereikt met de VLUHR. Dat akkoord bestond er onder andere in dat de VLUHR het visitatierapport niet zou publiceren op de website. De opleiding aan andere universiteiten werd bijgevolg ook niet op de website gepubliceerd. Was het visitatierapport geheim? Neen, er stond een melding van in de Juristenkrant in juni.

Er wordt gereageerd op de hoge dwangsom. Bij een toekenning van de dwangsom zou de VLUHR verplicht geweest zijn om die te verhalen op alle lidverenigingen. Er is gezocht naar een compromis. Daardoor ging de VUB naar een andere instantie om de rechtenopleiding te hervisiteren. Deze instantie is goedgekeurd door de NVAO.

Er zijn elementen in dit dossier waarmee ook rekening moet worden gehouden. We kunnen ons niet baseren op een krantenartikel. Het is toch wel vreemd dat voor bepaalde aspecten van het universitair onderwijs de VUB slecht gekend is bij de kranten. Ook de KU Leuven heeft een gelijkaardig probleem gekend en had voor de opleiding Notariaat een onvoldoende gekregen bij de visitatie. Daar

hebben we niets over gelezen in de krant. De KU Leuven is daar wel niet zo ver gegaan.

Er moeten bepaalde elementen in overweging worden genomen en ik denk dat de oplossing binnenkort wel duidelijk zal zijn.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, kunt u ervoor zorgen dat de eerste zin van het antwoord van de minister in het vet in het verslag komt? Mocht dat niet mogelijk zijn, laat het dan misschien in het rood onderstrepen.

De voorzitter: Ik zie de mensen van het Woordelijk Verslag heel raar kijken. *(Gelach)*

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik heb iedereen zijn standpunt hier gehoord.

Mijnheer Daniëls, het decreet stelt enkel dat er een visitatierapport moet zijn. Instellingen mogen er bij wijze van spreken ook jaarlijks eentje laten opstellen en daarmee naar de NVAO gaan. Dat is op zich geen probleem.

Mevrouw Brussee heeft gelijk als ze stelt dat er met de VLUHR een akkoord is bereikt over de werkwijze die nu zou worden gevoerd. Ik heb mij daar ver van weggehouden. De procedure wordt niet tegen mij gevoerd. Ik meng mij daar als overheid niet in. In principe verbiedt het decreet niet dat je een beroep doet op een andere organisatie als daar een zwaar probleem is. Ze moeten dus een openbaar rapport kunnen voorleggen wanneer de accreditatie verstrijkt.

In de krant stond dat er een fout is in het systeem. U hebt daar even naar verwezen. Ik heb geen enkele ambitie om het systeem nu te veranderen. We zullen rustig de procedure afwachten. Volgens ons is die procedure koosjer. We wachten af wat er procedureel zal gebeuren. In principe kun je naar een andere instelling gaan om een accreditatierapport te verkrijgen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik heb het ook over het reglement van de NVAO dat ook in dezen van toepassing is. In dezen is de Vlaamse Regering natuurlijk wel gevat. Het reglement is namelijk goedgekeurd binnen de Vlaamse Regering. Ik vraag me af of dat wel kan, ook naar de precedentswaarde toe – en vergeef mij, collega's, ik zal het nu heel lapidair zeggen –: als er een stuk is waarmee je het niet eens bent, stap je naar de rechter, dan wordt het niet gepubliceerd en kun je een nieuwe visitatie aanvragen.

Ik zeg het nu bewust kort door de bocht. Ik vind dat een rare manier van omgaan met de regels die we eigenlijk hebben afgesproken. Er zijn ook andere instellingen die inderdaad niet akkoord gaan, maar dan heb je het naschrift en de bijstelling ervan. Ik blijf zitten met de vraag: wat is de juridische waarde van het nieuwe rapport in het licht van de vigerende regelgeving rond accreditatie? Ik maak mij daar wat zorgen over.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Daniëls, u moet goed nadenken. Er is een negatieve visitatie. De VUB betwist dat en trekt naar de Raad van State. Het is mogelijk dat de Raad van State het rapport vernietigt. Dan moet er een nieuw rapport komen. Maar ondertussen loopt de accreditatietermijn. We zijn niet zeker

dat het er op tijd zal zijn. Er is een verlenging uitgesproken, dus vragen ze nu al een nieuwe. Ze kunnen dat perfect doen.

Maar sowieso zal de Raad van State zich moeten uitspreken over het oorspronkelijke rapport. Dan wordt het interessant. Op het moment dat de Raad van State een uitspraak doet en zegt: 'We vernietigen het niet. Het was dik in orde, er zijn geen fouten gemaakt', dan zal niets volgens mij de publicatie kunnen tegenhouden, ook al is er al een ander rapport.

Op het moment dat de Raad van State zegt: 'Slecht gedaan, we zullen hier een stukje van vernietigen' dan zit je met een andere situatie. Dan is het vrij logisch dat men heeft gezegd: 'We zullen het niet doen.' Je moet dat mee in ogenschouw nemen. De procedure van de Raad van State loopt. De VLUHR heeft wellicht gezegd: 'Om te vermijden dat we in een hele grote oorlog terechtkomen, zullen we akkoord gaan.' Het wordt een jaar verlengd. We zullen voorlopig niet publiceren, tot er zekerheid is. En ook al moest dat eigenlijk niet, we zullen dat voorlopig niet doen. De VUB trekt naar een ander orgaan. Dat is een beetje de context.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, dat had ik begrepen. Maar het kan dus zijn dat we over dezelfde opleiding twee rapporten zullen hebben.

Minister Hilde Crevits: Ja, dat kan.

Koen Daniëls (N-VA): Dan zie ik een heel interessant verhaal. Stel dat het ene rapport zegt: 'Onderdeel drie is niet goed' en dat het andere zegt: 'Dat onderdeel is wel goed'. Dan ben ik benieuwd wie daarover het salomonsoordeel zal vellen.

We spreken elkaar allicht opnieuw in mei 2017.

Minister Hilde Crevits: Ik ben geen fan van wat er nu gebeurt, maar het gebeurt. Afhankelijk van het resultaat, van de uitspraak van de Raad van State, zullen we bekijken of we al dan niet een of andere procedure moeten bijsturen.

We gaan naar een totaal ander systeem van kwaliteitscontrole. Dat zijn de uitwassen van de laatste visitaties.

Koen Daniëls (N-VA): En daar zou zich dan hetzelfde kunnen voordoen.

Minister Hilde Crevits: Ja, daarmee moeten we rekening houden. Maar ik ga nu niet, omdat dat ene dossier er is, heel de procedure overhoopgooien. Ofwel is die kwaliteitsbeoordeling een serieuze zaak, ofwel is dat niet zo'n serieuze zaak. Als het afhangt van het bureau waarvoor je kiest of je een goede of minder goede beoordeling hebt, vind ik dat ook vreemd.

Je kunt het ook omdraaien, mijnheer Daniëls. Je zou kunnen zeggen: als de bureaus die erkend zijn 'à la tête du client' andere resultaten hebben, is dat ook wel vreemd.

Het zou ook kunnen dat de VUB ondertussen een en ander heeft bijgestuurd omdat er wat tijd tussen zit. Maar dat kan niet, dat weten we niet.

Koen Daniëls (N-VA): Dat klopt, maar daarvoor zijn er herstelplannen enzovoort.

Minister Hilde Crevits: Daarin hebt u gelijk.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik rond af. Ik denk dat we dezelfde bekommernis hebben. Het is een gang van zaken die ik betreur. Ik hoop dat die geen precedentswaarde krijgt in de kwaliteitscyclus in het hoger onderwijs.

Ik blijf mij wat zorgen maken, indien er inderdaad twee rapporten zouden zijn. Als het zover is en als die rapporten elkaar tegenspreken of net bevestigen, zien

we wel. Ik volg dit dossier mee op, in het licht van het ernstig nemen van kwaliteitsbewaking in het hoger onderwijs. Voor onze fractie is dat de kern.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vera Celis aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de daling van het aantal studenten in de lerarenopleidingen – 304 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de dalende inschrijvingscijfers voor lerarenopleidingen – 322 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Voorzitter, mijn vraag betreft inderdaad een daling van het aantal studenten aan de lerarenopleiding. Het aantal studenten aan de lerarenopleiding van de Vlaamse hogescholen is dit academiejaar gedaald met 5,42 procent in vergelijking met het vorige academiejaar en zelfs met 15 procent als ik de vergelijking maak met vijf jaar geleden. Dat blijkt uit de cijfers die de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) recent heeft gepubliceerd.

De dalingen zouden zich voordoen in drie verschillende geïntegreerde lerarenopleidingen. Zo kende de lerarenopleiding kleuteronderwijs een daling van 6,88 procent, de lerarenopleiding lager onderwijs een daling van 5,07 procent en de lerarenopleiding secundair onderwijs een daling van 4,92 procent. Die cijfers bevestigen dat de lerarenopleiding en het lerarenberoep in het algemeen dringend aan een opwaardering toe zijn.

In juni van het vorig parlementair werkjaar bracht u dan ook een conceptnota uit die als basis zou dienen om de lerarenopleiding te vernieuwen. Tijdens de bespreking van deze conceptnota kwamen een aantal terechte ambities naar voren, zoals de noodzaak om in te zetten op de kennis van de te onderwijzen vakinhoud, de noodzakelijke didactische vaardigheden alsook het klasmanagement. Verder maakte u enkele maatregelen kenbaar, zoals de invoering van trajecten voor zijinstromers, de invoering van een niet-bindende toelatingsproef aan het begin van de opleiding, de uitbouw van een educatieve master, de ontwikkeling van een Vlaanderenbreed stageregistratiesysteem, de transitie van de specifieke lerarenopleidingen (SLO's) en de hertekening van het landschap.

Minister, wat is uw analyse bij de recente cijfers van de VLHORA waaruit blijkt dat het aantal studenten dat kiest voor een lerarenopleiding, met maar liefst 15 procent gedaald is in vergelijking met vijf jaar geleden? Kunt u een stand van zaken geven met betrekking tot de verschillende aangekondigde maatregelen en ambities uit de conceptnota rond de lerarenopleiding? Mijn volgende vraag is al voor een stuk beantwoord bij de vragen van de collega's Brussee en Daniëls deze voormiddag betreffende de niet-bindende toelatingsproef. Overweegt u op basis van deze cijfers nog dringende maatregelen om in te spelen op het actueel en dreigend lerarentekort?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik vat mijn vraag samen. In de inschrijvingscijfers voor het pas gestarte academiejaar stelt men vast dat het aantal inschrijvingen aan de universiteiten daalt, terwijl de hogescholen hun

aantallen minstens status quo blijven. Een tendens blijft over alle hogescholen heen duidelijk: het aantal studenten dat kiest voor een lerarenopleiding daalt. Onderwijsopiniemaker Pedro De Bruyckere heeft het zelfs over een tikkende tijdbom, en hij vraagt zich af hoe die ontijd moet worden.

Jonge leerkrachten en pas afgestudeerden vragen zich daarentegen geregeld af waar dat lerarentekort te vinden is, want het is tegelijk niet eenvoudig om aan het werk te geraken, en een groot deel van hen verlaat het onderwijs zelfs na enkele jaren interim en werkloosheid. Met het oog daarop bent u nu een loopbaanpact aan het uitwerken dat zowel de aantrekkelijkheid van het beroep als de retentie van jonge krachten zou moeten verhogen. Collega Celis heeft ernaar verwezen: tegelijkertijd moet er gewerkt worden aan de implementatie van de conceptnota lerarenopleiding.

Sinds enkele jaren is het echter ook duidelijk dat de keuze voor onderwijs soms een tweede of derde keuze is. Samen met de alweer dalende cijfers bij de generatiestudenten wijst dat erop dat jongeren het onderwijsberoep niet altijd even aantrekkelijk vinden.

Toen ik de persartikels las, moest ik terugdenken aan enkele jaren geleden toen de aantallen studenten verpleegkunde onrustwekkend laag waren. Toen heeft de overheid met succes een volgehouden campagne gevoerd, en op dit ogenblik kunnen we zeggen dat die campagne geslaagd is. Men kan zich afvragen of er ook voor het onderwijs geen nood is aan een vergelijkbaar plan. Ik spreek niet van een mediacampagne, maar van een vergelijkbaar plan. Uiteraard zijn het loopbaanpact en de conceptnota lerarenopleiding daar een onderdeel van, maar moet er niet nog meer zijn?

Minister, is de daling gelijk voor alle onderwijsberoepen, of zijn er nog specifieke probleemvakken? Leidt dat tot inzet van minder geschikte kandidaten voor sommige onderwijstaken? Overweegt u maatregelen om de maatschappelijke waardering en het imago van de onderwijsberoepen te verbeteren, naast de conceptnota lerarenopleiding en het loopbaanpact?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik wil eerst even de cijfers in een juist kader plaatsen. De VLHORA publiceerde de cijfers zoals ze bekend waren op 1 oktober 2016. Op dat moment waren de inschrijvingen nog volop aan de gang. Op basis van het artikel is het ook onduidelijk met welke cijfers men de cijfers van het huidige academiejaar vergelijkt. Bovendien was het niet zo eenvoudig te achterhalen welk soort inschrijvingen men meerekent: actieve inschrijvingen met een diplomacontract of een creditcontract. Er zit dus wat spanning op de cijfers.

Het Ministerie van Onderwijs en Vorming houdt jaarlijks zijn eerste telmoment op 31 oktober. Daarvoor worden er geen cijfers vrijgegeven over het lopende academiejaar. Men is op dit ogenblik de definitieve cijfers nog aan het verifiëren.

Ook de inschrijvingen van het voorbije academiejaar zijn nog niet definitief omdat de instellingen pas tegen 15 december de cijfers van het vorige academiejaar moeten vervolledigen en valideren. Maar we moeten er eerlijk in zijn: we verwachten niet dat er nog spectaculaire wijzigingen zullen zijn.

Los van deze drie bemerkingen is er uit de cijfers van de vorige jaren een dalende trend merkbaar. Vooral de inschrijvingscijfers voor de professioneel gerichte bachelor (PBA) secundair onderwijs gingen de voorbije jaren in dalende lijn. In de PBA's kleuteronderwijs en lager onderwijs zien we enkel het voorbije schooljaar 2015-2016 een heel lichte daling. Positief is wel dat voor het academiejaar 2015-2016 het aantal generatiestudenten in de PBA secundair onderwijs voor het eerst

opnieuw stijgt. Dat betekent dat weer meer 18-jarigen kiezen om leraar secundair onderwijs te worden. Als je die groep eruit haalt, dan is er een lichte stijging.

Ik denk dat we uit de cijfers nog geen superrelevante conclusies kunnen trekken. Ik ben ook benieuwd hoe die trend in inschrijvingscijfers zich dit academiejaar doorzet. Maar ik wil zeker niet minimaliseren.

We hebben eens de vergelijking gemaakt tussen de academiejaren 2008-2009 en 2015-2016, en daar zien we geen constante daling in de cijfers. Het lijkt veeleer om een golvende trend te gaan. Je krijgt kleine stijgingen tot 2011-2012. Daarna zien we een dalende trend tot een voorlopig inschrijvingscijfer in 2015-2016 van 20.378, dat wel nog altijd hoger ligt dan de totale inschrijvingscijfers in 2008-2009, want dat was toen 17.874. Het is dus een beetje moeilijk om te kijken op welke manier dat nu verder zal evolueren.

Er zijn er veel die kijken naar de dalende instroom in de lerarenopleiding. Voor mij zijn de uitstroom uit de lerarenopleiding en de doorstroom naar het lerarenberoep zeer bepalend voor de kwaliteit van ons Vlaamse onderwijs.

Maar ook na al die kaderingen en nuanceringen verdienen de cijfers natuurlijk de nodige aandacht, collega's. Dat is des te meer het geval voor de studenten in de bacheloropleiding secundair onderwijs. De prognoses die het Departement Onderwijs en Vorming vorig schooljaar op mijn vraag heeft gedaan voor de toekomstige arbeidsmarkt, gaan uit van een stijgende aanwervingsbehoefte. Er is immers een stijging van het aantal kindjes in het lager onderwijs. Die zullen uiteindelijk allemaal in het secundair onderwijs belanden, en dus zal die stijging zich ook daar duidelijk voordoen.

De hervorming van de lerarenopleiding en het loopbaandebat zijn in dat opzicht cruciale elementen om het beroep van leraar aantrekkelijker te maken, zowel voor de generatiestudenten als voor de zijinstromers. We hebben vandaag al vragen gehad over de oriëntatieproef en de instapproef lerarenopleiding. En dan is er nog het loopbaanpact, waar ik ook knopen in moet doorhakken.

Ik kom tot de vraag over de maatregelen en ambities uit de conceptnota rond de lerarenopleiding. U weet dat er nu werkgroepen aan de slag zijn. De werkgroep zal onder andere onderzoeken of een profiel ook in onderwijs op niveau 5 wenselijk is. Wij willen de werkzaamheden afronden in april 2017. Dan zouden alle voorstellen vanuit de werkgroepen klaar moeten zijn. Dat is dus niet zo lang meer.

De beleidsmedewerker van de VLHORA die belast is met de instaptoets voor de lerarenopleidingen, heeft bij de studenten ook bevraagd of ze die proef zinvol vinden. 80 procent heeft gezegd dat die zinvol is. Rond de 70 procent heeft ook aangegeven aan de slag te zullen gaan met de resultaten van de toets. Een groot deel van degenen die 'neen' hebben geantwoord op de vraag of ze iets gingen doen met de resultaten, gaven aan dat ze goede scores behaalden. Dan is het evident dat je daar op een andere manier mee omgaat.

Tot slot was er de vraag, mijnheer De Meyer, naar een onderwijsambassadeur. Ik vind het zeer interessant om dat te hebben. Ik ben zelfs bereid om een mediacampanagne te doen rond 'Word leraar'. Maar we moeten wel de knopen doorgehakt hebben. April 2017 moet dus voorbij zijn. De instapproef moet voldoende gevalideerd zijn. In het loopbaanpact moet ik knopen doorgehakt hebben. Ik voorzie dat het tegen eind volgend jaar wel zou kunnen. Dat zou ook goed zijn, want dan zitten we ook met de modernisering van het secundair onderwijs. En in de flow naar het einde van de legislatuur zou het goed zijn om die ambassadeur uit de startblokken te laten schieten op het ogenblik dat we zelf onze puzzel een beetje gemaakt hebben. Het zou een beetje ondankbaar zijn om nu als ambassadeur te moeten starten.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Bedankt voor uw antwoord, minister. Ik denk dat iedereen het erover eens is dat het lerarenberoep steeds complexer en uitdagender wordt. We hebben meer dan ooit nood aan getalenteerde en bekwame krachten in ons onderwijs. Dan hoor ik u toch een aantal zeer interessante voorstellen doen om dat te proberen te bereiken.

Ik ben het helemaal met u eens dat de uitstroom en de doorstroom uiteindelijk de zaken zijn waar men rekening mee moet houden. Men moet proberen om de jonge mensen die een juiste mentaliteit, het talent en de interesse hebben om de studie tot leerkracht aan te vatten, te stimuleren. Maar de uitstroom en de doorstroom binnen het onderwijsveld zijn in dezen fundamenteel.

Minister, de werkgroepen zouden in april 2017 met een resultaat komen. Het is zeer belangrijk dat we, als we die cijfers hebben, verder kunnen werken aan de uitwerking van de conceptnota lerarenopleiding. Het een hangt voor een stuk vast aan het ander. Ik heb ook begrepen dat de cijfers ietsje anders zijn dan het effectieve resultaat zoals VLHORA het publiceert. Er moet daar dus wat speling en marge gehanteerd worden. Dat wil ik dan ook met plezier doen.

U zegt dat de instroom van de generatiestudenten toeneemt. Als we met zekerheid kunnen stellen dat dat een betrouwbaar cijfer is, doet mij dat plezier. Wat dan de zijinstroom betreft, moeten we proberen om die mensen die vanuit de verschillende sectoren de weg naar het onderwijs vinden, maximaal te stimuleren.

Samen met u kijk ik uit naar de resultaten van de werkgroep. April 2017 is niet zo ver. We zullen dan zeker met een aantal zaken verder aan de slag kunnen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik heb mij voor de cijfers, die ik hier niet meer herhaald heb, niet gebaseerd op krantenberichten maar wel op het statistisch jaarboek. Dan heb ik wat cijfers van de laatste vijf jaren vergeleken. De tendens is duidelijk.

Minister, dat betekent niet dat het niet belangrijk is om te bekijken wie afstudeert en wie in het onderwijs blijft. Het is uiteraard ook nuttig, zoals mevrouw Celis zegt, om te weten hoe de instroom eruitziet en wat de vooropleiding is. Bijzonder moeilijk meetbaar is wat de motivatie en het enthousiasme van deze mensen zijn. Maar dat is natuurlijk zeer subjectief.

Minister, voor mij is het belangrijkste dat u zegt dat u bereid bent om, zodra u een aantal knopen hebt doorgehakt, deze legislatuur alle kansen te geven aan een onderwijsambassadeur. Dat is een belangrijk engagement van uwentwege. Dat is een heel interessante uitdaging voor deze legislatuur.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, het is belangrijk dat u een ambitieus loopbaanpact kunt neerzetten, met een sterke aanvangsbegeleiding, perspectief, promotiemogelijkheden en professionaliseringskansen. Dat kan jonge mensen en ook zijinstromers wel warm maken voor het lerarenberoep.

Als wij de hervorming van de lerarenopleiding bekijken – we hebben al de conceptnota gehad –, dan is het nodig om de inhoud heel sterk onder de loep nemen. Ook daar moeten wij zeer ambitieus zijn. We moeten in die opleiding rekening houden met de noden die er vandaag in ons onderwijs zijn. We moeten jongeren opleiden om te kunnen omgaan met diversiteit, anderstaligheid en tal van zaken die zich vroeger misschien minder scherp stelden.

Ik zal de zaken die met betrekking tot de instroom sterker moeten zijn, niet herhalen. Mijn fractie is het daarmee eens.

Minister, hebt u eventueel zicht op welke vakken er in het secundair onderwijs met tekorten te kampen zullen hebben? Nu staat het mij voor de geest dat het nu over Frans en wiskunde gaat. Is dat nog zo? Geraakt dat nog bijgestuurd? Overweegt u eventueel acties om specifiek op bepaalde vakken te gaan werven? Zijn er specifieke noden?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik wil nog eens verwijzen naar het evaluatierapport van de lerarenopleidingen van 2012. Toen stelden we drie grote problemen vast: de vakkennis, de vakdidactische vaardigheden en het klasmanagement.

Ik val in herhaling, maar ik vind het cruciaal om het nog eens te zeggen: één leerkracht beïnvloedt in zijn carrière duizend leerlingen. De vraag van mevrouw Celis is dan ook niet meer dan terecht en juist: het gaat om de verhouding tussen de juiste mensen aantrekken en genoeg mensen aantrekken, maar op geen enkele manier onze ambities te laten dalen wat de inhoud betreft. Dus denk ik dat we erover moeten waken dat we in elke campagne die we voeren niet alleen zeggen dat leerkracht zijn leuk is. Dat lijkt mij een reëel gevaar. We moeten het ook hebben over de waarden die men toevoegt: waarom en welke profielen we zoeken. Dat is de kern waarop we moeten letten.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Celis, ik kan alles wat u hebt gezegd bevestigen. Ik heb in mijn eigen uiteenzetting de nadruk gelegd op het traject en de uitstroom en het behoud in het beroep, net om te zeggen dat we ons niet alleen mogen baseren op wie er start. We moeten het geheel bekijken.

Mijnheer Daniëls, de heer De Meyer sprak over die campagne. Ik heb dat helemaal niet geïnterpreteerd als een campagne die alleen maar zegt: 'In het onderwijs staan is leuk'. Ik heb gezegd: laat ons eerst de inhoudelijke bouwstenen zuiver zetten. Als alles zuiver zit, en we hebben een vernieuwde opleiding, dan is het wel van belang dat je ervoor gaat. Als ik zie wat minister Vandeurzen heeft bereikt met de opleiding verpleegkunde – de manier waarop er is gewerkt met een zorgambassadeur en een campagne –, dan zie ik hoe dat de instroom in dat beroep sterk heeft doen toenemen. Nu kun je zeggen dat het niet alleen daardoor is. Dat is mogelijk. Maar het zal wel een impact hebben gehad. Ik vind dat wel spectaculair. Als we de toekomstige noden bekijken en als ik het geheel zie, dan lijkt er mij een zeer mooi project denkbaar voor een ambassadeur die dat dan allemaal opvolgt en die bekijkt waar we moeten bijsturen.

Ik weet niet hoe de toekomst zal evolueren, mevrouw Brusseel, uw analyse over waar de tekorten zitten, was juist. Dat moeten we nog eens verder bekijken. Ik zie daar een traject dat nuttig en interessant kan zijn. Maar we moeten wel eerst de bouwstenen leggen. Ik ben zeker niet van plan – laat dat hopelijk mijn laatste zin zijn voor vandaag – om het niveau van de lerarenopleiding naar beneden te halen. No way! We willen het niveau versterken en het beroep aantrekkelijker maken en de instroom iets breder of aantrekkelijker maken.

We hebben kwalitatief hoogstaande opleidingen nodig, opleidingen die we verder aanscherpen via de hervorming en waarmee we goede, sterke profielen met de juiste bekwaamheden willen aantrekken.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Minister, u zegt dat u zeker de lat niet naar beneden wilt halen, en dat u sterke profielen wilt en goed opgeleide mensen. Misschien moet dat in het verslag vetjes worden gezet, of minstens met een rode lijn eronder.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Kwaliteitsvolle leerkrachten, daar gaat het over, en in voldoende aantal. Maar, minister, u hebt het al gezegd: de campagne in de welzijnssector voor de verpleegkundigen heeft zeker en vast het niveau niet verlaagd.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.